

9 juni: feestdag van de Heilige Efreem de Syriër

De kerk kent een groot aantal heiligen. Misschien zijn het er wel teveel, maar iedere tijd vraagt om zijn eigen voorbeelden ter navolging. Ieder jaar komen er wel een aantal heiligen bij, maar in de afgelopen jaren zijn er ook veel heiligen geschrapt. Meestal omdat over hun leven en werken slechts mythen en legenden bestaan, die niet door historisch onderzoek bevestigd kunnen worden.

Oorspronkelijk waren alle heiligen “bloedgetuigen”: vrouwen en mannen die tijdens vervolgingen vasthielden aan hun geloof en om die reden ter dood werden gebracht. Maar kort na het jaar 300 werd het christendom de bevoorrechte religie in het Romeinse Rijk. Daarmee kwam een einde aan het martelaarschap, maar de behoefte aan herkenbare voorbeelden bleef bestaan. Veel koningen werden als heiligen vereerd, zoals Karel de Grote, maar ook bisschoppen, die grote invloed hadden op de uitbreiding van het christelijk geloof. Die “nieuwe” heiligen werden vaak vereerd in de streek waarin zij gewerkt hadden. Zo ontstond in veel lokale kerken een eigen heiligenkalender, zoals in ons land bijvoorbeeld Willibrordus, die ons land gekerstend heeft.

In de middeleeuwen worden veel kloosterlingen (M/V) voorbeeldfiguren. Velen zijn vooraanstaande theologen, zoals bijvoorbeeld Anselmus van Canterbury. Ook veel vrouwelijke kloosterlingen, zoals bijvoorbeeld Hildegard van Bingen, maar ook gehuwde vrouwen als Elisabeth van Thüringen waren een bron van inspiratie. En zo gaat dat door tot onze tijd.

Vandaag 9 juni is de sterfdag van Efreem de Syriër. Hij is een beetje een vreemde eend in de bijt. Hij werd rond het jaar 300 geboren in Nisibis, de grootste Romeinse grensstad in Mesopotamië. Wij weten weinig van zijn leven. Hij werd door zijn bisschop tot diaken gewijd en aangesteld als “uitlegger” van de Bijbel aan de school van het bisdom. Hij is een van de grote theologen van de Syrische kerk, een van de oudste Christelijke geloofsgemeenschappen. Efreem schreef in het Aramees. Hij is vooral bekend geworden als dichter van een groot aantal hymnen, die hij door vrouwenkoren liet zingen tijdens de vieringen. Een keuze waarmee hij bewust de kant van de vrouwen koos, tégen hun maatschappelijke en kerkelijke uitsluiting. Zijn hymnen worden tot op de dag van vandaag gezongen in de Syrische kerk. Sinds 1920 is hij in de rooms-katholieke kerk kerkleraar en als zodanig een heilige.

Dick Akerboom